

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Obdo/30/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713201810
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Nemčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8713201810.2

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu 1/ Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so sídlom Špitálska 2206/6, Bratislava, IČO: 30 854 687 a žalobcu 2/ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so sídlom Špitálska 4, 6, 8, Bratislava, IČO: 00 681 156, oboch zastúpených advokátskou kanceláriou Martin Pavle, s. r. o., so sídlom Pribinova 4, Bratislava, IČO: 36 860 450, proti žalovanému Združenie pre rozvoj regiónov Slovenska - BRNČALKA, IČO: 42 033 357, so sídlom Vila Zorka 10, Vysoké Tatry, zastúpenému advokátskou kanceláriou HKP Legal, s. r. o., so sídlom Križkova 9, Bratislava, IČO: 36 727 334, o zaplatenie 40 614,53 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 18Cb/97/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. augusta 2019, č. k. 3Cob/18/2019-866, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. augusta 2022 č. k. 3Cob/18/2019-1012, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. augusta 2019 č. k. 3Cob/18/2019-866 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. augusta 2022 č. k. 3Cob/18/2019-1012, vo výroku I. o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie v tej časti, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ úroky z omeškania zo sumy 40 614,53 eur presahujúce 8,75% p. a. od 18.11.2012 do zaplatenia, z r u š u j e .
- II. Dovolanie žalovaného vo zvyšnej časti o d m i e t a .
- III. Žalobca 2/ m á voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Poprad (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 26. novembra 2018, č. k. 18Cb/97/2014-806, výrokom I. v časti žalobe vyhovel, keď zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi 1/ a 2/ sumu 40.614,53 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 18.11.2012 do zaplatenia, výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrokom III. žalobcom 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania voči žalovanému spoločne a nerozdielne v rozsahu 100%.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca 1/ a žalobca 2/ (ďalej tiež „žalobcovia“) sa voči žalovanému domáhali zaplatenia 40 614,53 eur s úrokmi z omeškania p. a., z titulu odstúpenia od zmluvy o poskytovaní nenávratného finančného príspevku (z 18.02.2010, č. 064/2012-IZ-40/V pre projekt „Tatranský program podpory samovzdelávania“; ďalej tiež „zmluva“). Žalovanému boli poskytnuté zálohové platby v sume 40 614,53 eur, a to časť z prostriedkov EÚ a časť zo štátneho rozpočtu. Nakoľko zo strany žalovaného došlo k závažnému porušeniu zmluvného záväzku a aj k

porušení všeobecných zmluvných podmienok (ďalej tiež „VZP“), došlo zo strany žalobcov k odstúpeniu od zmluvy, avšak zo strany žalovaného nedošlo k vráteniu žalobcom poskytnutého plnenia (zálohy).

3. Podľa súdu prvej inštancie zmluva bola uzavretá medzi žalovaným čo by prijímateľom a Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej tiež „MPSVaR“)

čo by poskytovateľom, v zastúpení Fondom sociálneho rozvoja, spolu s tromi dodatkami a žalovanému boli poskytnuté zálohové platby v úhrnnej sume 40 614,53 eur.

V dôsledku porušenia zmluvných povinností žalovaným, „žalobca odstúpil od zmluvy dňa 18.09.2012, ktoré bolo doručené žalovanému dňa 28.09.2012 a žalobca si uplatnil v zmysle článku 10.2 VZP v dôsledku odstúpenia od zmluvy vrátenie uvedených finančných prostriedkov“ (od žalovaného). Žalovaný namietal aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcov a neplatnosť odstúpenia od zmluvy s tým, že uvedená zmluva naďalej trvá.

4. Súd prvej inštancie s poukazom najmä na znenie zmluvy, VZP (články 10 bod 2 a 6)

a § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

(ďalej tiež „ObZ“), § 344 ObZ, § 351 ods. 1, 2 ObZ, § 768k ods. 2 ObZ, § 365 ObZ a § 369 ods. 1 ObZ v znení platnom do 01.02.2013, posúdil žalobu v časti ako dôvodnú - čo do istiny

a žalovaných úrokov z omeškania. Považoval za preukázané, že došlo k riadnemu uzavretiu zmluvy a k riadnemu odstúpeniu od zmluvy, v zmysle zmluvne dohodnutých podmienok. Uzavrel, že žalovaný je povinný vrátiť žalovanému podľa článku 10 bod 2 VZP poskytnuté peňažné prostriedky. Nakoľko takto vzniknutý dlh žalovaný neuhradil (poskytnutú zálohu nevrátil), dostal sa do omeškania a vznikla mu povinnosť zaplatiť úroky z omeškania od doby uplatnenia práva (čl. 10.6 VZP) v zákonnej výške (§ 369 ObZ).

5. Súd prvej inštancie námietku žalovaného, že žalobcovia nie sú v spore aktívne vecne legitimovaní, nepovažoval za dôvodnú, vzhľadom na úpravu v zákone č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva

(ďalej tiež „zákon č. 528/2008 Z. z.“). Konštatoval vznik a postavenie Fondu sociálneho rozvoja (ďalej tiež „fond“) ako rozpočtovej organizácie zriaďovateľa, ktorým bol žalobca 2/. Taktiež poukázal na splnomocnenia z roku 2012 a 2014 a na možnosť žalobcu 2/ preniesť výkon svojej pôsobnosti na fond (žalobcu 1/). Konštatoval, že rozsah práv a povinností žalobcu 1/ určuje žalobca 2/ ako zriaďovateľ a tento rozsah môže meniť; žalobca 2/ disponuje všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy, pričom tieto môže preniesť, v dôsledku čoho je žalobca 1/ oprávnený konať vo vlastnom mene a popri ňom aj žalobca 2/

ako zriaďovateľ, a to aj vo veciach podľa zákona č. 528/2008 Z. z.

6. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tým, že v prípade práva žalobcov na solidárne plnenie od žalovaného by (v enunciacie rozsudku) mal byť vyjadrený navrhnutý spôsob plnenia žalovaným v prospech žalobcov tak, že plnením jednému zo žalobcov (súd nesprávne uviedol „jedného so žalobcov“ - pozn. najvyššieho súdu) zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť žalovaného voči druhému zo žalobcov, „nakoľko nejde o vzťah dlžníka a ručiteľa“, preto v tejto časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa zásady úspechu v konaní.

7. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej tiež „odvolací súd“), rozsudkom zo dňa 22. augusta 2019 č. k. 3Cob/18/2019-866 (v spojení s opravným uznesením

zo dňa 23. augusta 2022 č. k. 3Cob/18/2019-1012 [ďalej len „rozsudok“ alebo „rozhodnutie“]), rozhodol po zopakovaní dokazovania na nariadenom a vykonanom pojednávaní

(§ 385 ods. 1 CSP) tak, že prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 40 614,53 eur s 8,78 % úrokom z omeškania p.a. od 18.11.2012 do zaplatenia, ako aj v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania potvrdil (§ 387 CSP), druhým výrokom žalobcovi 2/ priznal nárok

na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Treťou výrokovou vetou vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcu 1/ zamietol (§ 388 CSP)

a žalovanému proti žalobcovi 1/ priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

8. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že účelom zmluvy bolo spolufinancovanie schváleného projektu prijímateľa, a to poskytnutím nenávratného finančného príspevku z prostriedkov

pre operačný program: zamestnanosť a sociálna inklúzia, spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom. Ďalej uviedol, že nakoľko nedošlo k realizovaniu projektu v súlade so zmluvou tým spôsobom, že žalovaný neobnovil realizáciu projektu po strate účinnosti pozastavenia realizácie, čím porušil svoj zmluvný záväzok v zmysle článku 9 ods. 2 bod 4. písm. d) a e) VZP, došlo k odstúpeniu od zmluvy.

9. Odvolací súd podrobne poukázal na jednotlivé ustanovenia zmluvy a VZP, pričom zhrnul, že dňa 26.03.2010 bola žalovanému poskytnutá zálohová platba spolu v sume 40 614,53 eur. Žiadosťou o vrátenie finančných prostriedkov zo dňa 19.04.2012 MPSVaR, v zastúpení fondom, vyzval žalovaného na vrátenie finančných prostriedkov z dôvodu, že žalovaný nerealizoval projekt riadne a včas. Fond „listom zo dňa 18.9.2012 (č.l. 37 spisu) ... ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom oznámil žalovanému, že na základe výsledkov kontroly na mieste zistil porušenie Zmluvy o NFP špecifikované pod bodmi 1 a 2. Žalovaný ako procesná sporová strana nespochybnil relevantným spôsobom účinky doručenia odstúpenia od zmluvy (čl. 9, bod 2.8 VZP k Zmluve o NFP v spojení s čl. 13 bod 2 VZP).“ Podľa odvolacieho súdu „ktorákoľvek z popísaných skutočností bola dôvodom na odstúpenie od zmluvy zo strany poskytovateľa príspevku. Žalovaný porušenie povinnosti počas konania pred súdom prvej inštancie ani pred odvolacím súdom nepoprel“ a relevantným spôsobom nespochybnil ani účinky doručenia odstúpenia od zmluvy. Odvolací súd uzavrel (ods. 55. a 57. odôvodnenia), že niet pochybností o tom, že boli dané dôvody na odstúpenie od zmluvy, a preto považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie o povinnosti žalovaného vrátiť poskytnutý príspevok za (vecne) správne.

10. Odvolací súd sa vyjadril aj k odvolacím námietkam k aktívnej vecnej legitímácii žalobcov a uviedol, že vzťah medzi žalobcami možno právne posúdiť ako vzťah zo zastúpenia. Zastúpenie je deklarované v samotnej zmluve a vyplýva aj z realizácie úkonov medzi poskytovateľom príspevku a prijímateľom. Zástupca (v tomto prípade žalobca 1/) v týchto právnych úkonoch neuskutočňoval vlastné vyhlásenia vôle a nekonal vo svojom mene.

Z právnych úkonov zástupcu vznikali práva a povinnosti priamo zastúpenému.

Ani z výsledkov dokazovania nevyplývalo, že by obaja žalobcovia mali voči žalovanému spoločnú pohľadávku. Na základe toho odvolací súd konštatoval, že pohľadávka patrí výlučne žalobcovi 2/. V tejto súvislosti okrem obsahu zmluvy poukázal na zákon č. 528/2008 Z. z., definujúci vzťah riadiaceho orgánu, teda poskytovateľa príspevku a prijímateľa príspevku.

Riadiacim orgánom a poskytovateľom príspevku bolo MPSVaR a má právo na to, aby v tomto prípade bolo žalované plnenie prisúdené výlučne tomuto subjektu. Z tohto dôvodu odvolací súd akceptoval odvolaciu námietku žalovaného, že žalobca 1/ nie je aktívne vecne legitímovaný a zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie tak, že vo vzťahu k žalobcovi 1/ žalobu zamietol. Napokon vo vzťahu k námietke žalovaného (opísanej v ods. 8.) ohľadom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 2/ odvolací súd (v ods. 60.) uviedol, že „s prihliadnutím na ustanovenie § 3 písm. c/ zákona č. 374/2014 je táto odvolacia námietka nedôvodná.“

11. Proti prvej a druhej výrokovej vete rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej tiež „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ust. § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) a zároveň z ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12. Dovolateľ sa nestotožnil s posúdením listu zo dňa 18.09.2012 ako odstúpenia od zmluvy. Podľa dovolateľa z obsahu listu nevyplýva prejav vôle akéhokoľvek subjektu, ktorý by mal smerovať k odstúpeniu od zmluvy, keďže žalobca 1/ v uvedenom liste iba konštatuje, že bolo zistené porušenie zmluvy, avšak bez toho, aby súčasne uviedol, že od tejto zmluvy odstupuje. Odvolací súd v ods. 41. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia uvádza iba to, že žalovanému bolo uvedeným listom oznámené porušenie zmluvy, a teda, podľa názoru dovolateľa, bez toho, aby z uvedeného listu vyplynula vôľa odstúpiť od zmluvy.

Odvolací súd však zo zisteného skutkového stavu vyvodil nesprávny právny záver, že uvedený list vyvolal účinky odstúpenia od zmluvy. V súvislosti s tým dovolateľ poukázal na zmätočnosť argumentácie odvolacieho súdu, nakoľko napriek tomu, že obsah listu zo dňa 18.09.2012 nezachytáva prejav vôle smerujúci k odstúpeniu od zmluvy, odvolací súd priznal uvedenému listu takéto účinky, čo podľa

dovolateľa v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) sp. zn. 6Cdo/98/2017 z 31.01.2019 zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Dovolateľ z rovnakých dôvodov súčasne tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je v tejto časti aj v rozpore s ustálenou praxou odvolacieho súdu, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2008, podľa ktorého „v zmysle cit. ustanovenia § 34 OZ zo znakov definujúcich právny úkon má zásadný význam jednota vôle a jej prejavu.“ Odvolací súd sa mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe tým spôsobom, že napriek absencii prejavenej vôle považoval list zo dňa 18.09.2012 za právny úkon odstúpenia od zmluvy.

14. Dovolateľ tiež namieta, že odvolací súd sa nevysporiadal s argumentáciou, v zmysle ktorej dohoda o splnomocnení z roku 2012 uzavretá medzi žalobcom 1/ a žalobcom 2/ je absolútne neplatná, teda žalobca 1/ ani nebol oprávnený vykonať právny úkon odstúpenia od zmluvy v mene a na účet žalobcu 2/. Uvedená vada podľa dovolateľa zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Vo zvyšnej časti dovolateľ namieta aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu 2/ a tvrdí, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je vzhľadom na už vyššie uvedené námietky dovolateľa zmätočné, čo zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. V tejto súvislosti dovolateľ osobitne poukázal na ods. 60. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom došlo k nesprávnemu označeniu citovaného ustanovenia zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu (ďalej tiež „zákon č. 374/2014 Z. z.“), prostredníctvom ktorého odvolací súd odpovedal na námietku, podľa ktorej žalobca 2/ nie je v tomto konaní aktívne vecne legitímovaný; podľa názoru žalovaného je vzhľadom na kogentnú úpravu v zákone č. 374/2014 Z. z. takýmto subjektom štát. Odvolací súd k tejto námietke uviedol, že s prihliadnutím na ustanovenie § 3 písm. c) zákona č. 374/2014 Z. z. je táto odvolacia námietka nedôvodná, avšak uvedené ustanovenie sa v predmetnom zákone nenachádza. Dovolateľ vyslovil domnienku, že pokiaľ by odvolací súd mal na mysli § 3 ods. 3 písm. c/ uvedeného zákona, tak toto nesúvisí s dotknutou odvolacou námietkou a žiadnym spôsobom ju ani nespochybňuje. Podľa jeho názoru z § 1 ods. 4 písm. a), § 2 písm. a) a § 3 ods. 2 zákona č. 374/2014 Z. z. vyplýva, že ak vznikne pohľadávka z príspevku poskytnutého v zmysle zákona č. 528/2008 Z. z., ide o pohľadávku štátu, ktorej žalobca 2/ je iba správcou, pričom z § 3 ods. 2 uvedeného zákona vyplýva, že túto pohľadávku uplatňuje správca v mene štátu, nie vo svojom mene. Dovolateľ označil napadnutý rozsudok v tejto časti za nepreskúmateľný, čo zakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Vo vzťahu k vyššie uvedenej argumentácii, spochybňujúcej aktívnu legitímáciu žalobcu 2/ v spore, dovolateľ súčasne uviedol, že otázka aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 2/ v súvislosti s aplikáciou dovolateľom označených ustanovení zákona č. 374/2014 Z. z., nebola ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená, čím je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

17. K dovolaniu sa písomne vyjadrili žalobcovia a navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol, prípadne zamietol a priznal im nárok na náhradu trov odvolacieho konania. K namietanej vade podľa § 420 písm. f) CSP uviedli, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, nakoľko podľa uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 20.12.2016, sp. zn. 2Cdo 1286/2015, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 3/2017 (judikát č. R 24/2017), je zrejmé, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti. Žalovaný dovolanie odôvodnil vadou zmätočnosti, ktorú malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci, toto však procesnú vadu zmätočnosti nezakladá. Ďalej žalobcovia s odkazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/34/2018, ktoré sa týka podmienok prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, uviedli, že dovolateľom namietaný postup odvolacieho súdu nedosahuje takú intenzitu, aby bolo porušené právo dovolateľa na spravodlivý súdny proces. K dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaní uviedli, že dovolanie nie je ani v tejto časti prípustné, keďže dovolateľ poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/113/2008), ktoré sa netýka riešenia právnej otázky nastolenej v dovolacom konaní. V dôsledku toho dovolateľ nespĺnil podmienky prípustnosti dovolania

tak, ako to vyžaduje uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017 zo dňa 06.03.2017 a ani nevymedzil dovolací dôvod tak, ako to požaduje ustanovenie § 432 CSP.

K dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobcovia uviedli, že dovolanie nie je v tejto časti prípustné preto, že už skoršie rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/11/2005 sa zaoberá práve otázkou aktívnej legitímácie štátu, resp. jeho rozpočtových organizácií. Taktiež poukázali na uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 5Obdo/28/2017, sp. zn. 2Obdo/27/2017 a sp. zn. 3Obdo/50/2018, ktoré sa týkajú obdobného predmetu konania, pričom dovolania v uvedených konaniach boli odmietnuté. K námietke dovolateľa o absencii prejavu vôle odstúpiť od zmluvy v úkone zo dňa 18.09.2012, žalobcovia (s odkazom aj na vyjadrenie z 21.09.2018) uviedli, že ak by žalovaný neuznal odstúpenie od zmluvy, bol by podľa nej pokračoval v plnení, čo sa neudialo, a teda, že žalovaný považoval odstúpenie za platný právny úkon. K námietke dovolateľa o neplatnosti splnomocnenia, na základe ktorého bol žalobca 1/ oprávnený konať vo veci odstúpenia

od zmluvy, žalobcovia uviedli, že aj v prípade, „ak by bolo splnomocnenie neplatné, nespôsobovalo by to neplatnosť odstúpenia od zmluvy, keďže žalobca 2/ odstúpenie od zmluvy schválil. Žalobca 2/ neoznámil žalovanému, že nesúhlasí s odstúpením ako prekročením oprávnenia, respektíve konaním bez oprávnenia, ku ktorému malo údajne dôjsť v dôsledku žalovaným tvrdenej neplatnosti splnomocnenia.“ K namietanému nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 2/ uviedli, že zmluvu uzatvoril (priamo) žalobca 2/, a nie Slovenská republika (štát). V zmluve nie je ako poskytovateľ nenávratného finančného príspevku uvedená ako zmluvná strana Slovenská republika, v mene ktorej koná žalobca 2/, ale iba žalobca 2/.

Ide o pohľadávku zo záväzkového vzťahu, do ktorého žalobca 2/ vstúpil vo vlastnom mene, a je teda oprávneným subjektom aj na podanie žaloby. Tu zdôraznili rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/11/2005, v zmysle ktorého: „Štát ako spôsobilého účastníka konania nemožno zamieňať s jeho rozpočtovými organizáciami, ktoré majú vlastnú subjektivitu a vystupujú v právnych vzťahoch vo svojom mene.“

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že v časti, konštatujúc prípustnosť ako aj dôvodnosť dovolania [§ 420 písm. f) CSP] bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vo zvyšnej časti bolo dovolanie žalovaného potrebné pre jeho neprípustnosť odmietnuť [§ 447 písm. c), f) CSP].

K okruhu účastníkov dovolacieho konania

19. Primárne sa dovolací súd vyjadruje k stranám dovolacieho konania tak, že do okruhu účastníkov dovolacieho konania patrí len dovolateľ ako strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a oproti nemu stojaca strana - žalobca 2/, keďže dovolaním boli napadnuté výlučne tie výroky rozsudku odvolacieho súdu (výroky I. a II.), ktoré vyzneli v neprospech žalovaného a v prospech žalobcu 2/. Na tom nič nemení to, že k dovolaniu, doručenému zástupcovi žalobcu 2/ na vyjadrenie (§ 436 ods. 3 CSP), sa vyjadril aj žalobca 1/ (oba subjekty na strane žalobcu mali spoločného, resp. totožného právneho zástupcu).

Žalobcu 1/ sa teda dovolanie ani dovolacie konanie netýka, keďže dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP) a nejedná sa ani o prípad výnimky z viazanosti rozsahom dovolania, keďže na strane žalobcov neboli splnené podmienky stanovené v § 439 písm. a) až c) CSP (- ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisel výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, - ak ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolane podal len niektorý zo subjektov, - ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu). V prípade žalobcov 1/ a 2/ ide o procesné spoločenstvo vytvorené v priebehu konania pred súdmi nižších inštancií pristúpením žalobcu 2/ do konania, pričom jednoznačne ide o samostatné spoločenstvo (§ 438 ods. 1 CSP vo väzbe na § 75 ods. 1 a § 76 CSP) a nejde o spoločenstvo nerozlučné či nútené. Na žiadny z úkonov žalobcu 1/ v dovolacom konaní preto nebolo možné účinne prihliadať.

K všeobecným podmienkam prípustnosti a dôvodnosti dovolania

20. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia,

či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

21. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Zo zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody, a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

22. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ tohto ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod [§ 420 v spojení s § 431 ods. 1 CSP a/alebo § 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP]. V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 59/2017 z 8. júna 2017).

K prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

23. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

25. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že mu ako žalovanej strane mal súd nesprávnym procesným postupom znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K tvrdenej vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP malo dôjsť podľa dovolateľa tým, že i/ odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoj záver o posúdení listu zo dňa 18.09.2012 ako právneho úkonu odstúpenia od zmluvy, ďalej tým, že ii/ žalovaný namietal absolútnu neplatnosť dohody o splnomocnení z roku 2012 uzatvorenej medzi žalobcami, pričom odvolací súd sa s touto námietkou vôbec nezaoberal a iii/ nie je zrejmé, na základe akých úvah dospel odvolací súd k záveru, že odvolacia námietka, v zmysle ktorej žalobca 2/ nie je aktívne vecne legitimovaný, nie je dôvodná.

26. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

27. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom.

Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon.

Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo

byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

28. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

29. Dovolací súd vzhľadom na dovolateľom tvrdenú zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v rozsahu výrokov I. a II., týkajúcich sa nárokov žalobcu 2/ voči žalovanému, z hľadiska namietaného nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, prieskumom v dovolacom konaní primárne zistil prípustnosť ako aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v tej časti, ktorá sa týkala ničím neodôvodneného potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o priznaní úrokov z omeškania žalobcovi 2/, avšak v dotknutom výroku odvolacieho súdu s vyjadrením v rozsahu väčšom (8,78%) než žalovanom ako aj priznanom súdom prvej inštancie (8,75%). Odvolací súd vo výroku I. svojho rozsudku v podstate (nad rámec rozhodnutia, ktoré potvrdil) priznal žalobcovi 2/ úroky z omeškania zo sumy 40 614,53 eur vo výške 8,78 %, čo je o 0,03 % viac, než žalobca 2/ žalobou žiadal, a túto nezrovnalosť, predstavujúcu aj porušenie zásady ne ultra petitem (§ 216 CSP) nijako neodôvodnil. Pritom v odôvodnení rozsudku odvolací súd v ods. 1 a 2 poukázal na znenie prvoinštančného rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcovi výšku úrokov z omeškania vo výške 8,75 %. K tejto diskrepancii len z následne vydaného opravného uznesenia odvolacieho súdu bolo možné vyrozumieť, že k zrejmej nesprávosti (zmätočnosti) došlo už pri vyhlásení napadnutého rozsudku, ktorým vyhlásením bol odvolací súd viazaný. V tejto časti bolo dovolanie z vyššie uvedených dôvodov nielen prípustné, ale aj dôvodné. Dovolací súd uvedenú zmätočnosť v postupe odvolacieho súdu, nepochybne v miere zakladajúcej porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP, odstránil tak ako je vyjadrené v prvom výroku tohto uznesenia dovolacieho súdu, teda zrušením dotknutej časti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

30. Vo zvyšnej časti dovolania, vo vzťahu k námietke dovolateľa konkrétne spočívajúcej (i/) v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení právneho záveru odvolacieho súdu o posúdení listu z 18.09.2012 ako právneho úkonu odstúpenia od zmluvy, dovolací súd zdôrazňuje, že súd hodnotí predložené dôkazy podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si súd vytvorí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledkov hodnotenia dôkazov má byť súčasťou odôvodnenia rozsudku. Uvedené vyplýva z § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého má súd povinnosť v odôvodnení rozsudku (okrem iného) stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a podobne (porov. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 786).

31. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejмый hodnotiaci záver odvolacieho súdu, podľa ktorého považoval za významné, že žalovaný nespochybnil relevantným spôsobom účinky doručenia odstúpenia od zmluvy, pričom v danej veci považoval za podstatné to, že žalovanému bolo riadne oznámené odstúpenie od zmluvy. Výslovne uviedol, že: „Odstúpenie od zmluvy sa ako jednostranný právny úkon stáva perfektným už tým, že dôjde do dispozície adresáta. To znamená, že adresát má konkrétnu možnosť oboznámiť sa už s obsahom prejavu...“. Z uvedeného zreteľne vyplýva, že odvolací súd vzhľadom na obsah listu zo dňa 18.09.2012 nepovažoval za relevantný argument žalovaného, že sa nejedná o právny úkon odstúpenia od zmluvy.

Predložený list zo dňa 18.09.2012 (na čl. I. 37 spisu), ktorý bol oboma súdmi nižších inštancií ako dôkaz nielen vykonaný ale aj posudzovaný (ods. 10., 24. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku, ods. 41., 42., 54., 55., resp. duplicitne ods. 56. a 57. rozsudku odvolacieho súdu), bol zhodne vyhodnotený ako právny úkon odstúpenia od zmluvy, pričom táto skutočnosť nebola vzhľadom na obsah daného listu súdmi vyhodnotená ako sporná.

Dovolateľ túto skutočnosť síce namietal, avšak z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04,

I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné

na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia (II. ÚS 78/95).

32. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný

súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami. Z rozhodnutia odvolacieho súdu dostatočne vyplýva, že v zhode so súdom prvej inštancie nemal pochybnosti ohľadom účelu a obsahu listu z 18.09.2012 ako právneho úkonu, v ktorom bola prejavená vôľa zo strany poskytovateľa odstúpiť od zmluvy, adresovaná žalovanému ako prijímateľovi. Aj zo samotného obsahu dotknutého listu je totiž zrejmé, že námietka (i/) nie je relevantná. Uvedené skutočnosti odôvodňuje zrejmy (celý) obsah dotknutého listu a jednoznačnosť prejavenej vôle odstúpiť

od zmluvy. V tejto súvislosti dovolací súd upriamuje pozornosť na explicitné vyjadrenie v liste z 18.09.2012, a to priamo už v označení veci, ktorej sa týka - „Vec: Odstúpenie od Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku uzavretej dňa 18.02.2010, číslo zmluvy: 064/2020 - IZ-4.0/V“ a taktiež v závere listu - „Odstúpenie od zmluvy je účinné dňom doručenia tohto písomného oznámenia v zmysle Čl. 9 VZP, bod 2, ods. 2.8 Zmluvy“.

Preto určitá stručnosť v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúca sa hodnotenia predmetného listinného dôkazu ako odstúpenia od zmluvy, neznamená nedostatočné, neúplné, či nepreskúmateľné rozhodnutie, príp. rozhodnutie arbitrárne, ako naznačuje dovolateľ. Odvolací súd sa k dotknutej otázke tak v skutkovej ako aj právnej rovine vyjadril úmerne k námietkam vneseným v odvolaní a v tejto časti dovolací súd nezistil takú vadu v procesnom postupe súdov oboch nižších inštancií, ktorá by mala za následok vadu zmätočnosti dovolateľom vyvodzovanú z § 420 písm. f) CSP. To, že dovolateľ ponúka iný, jeho obrane vyhovujúci výklad obsahu a účelu predmetného listu z 18.09.2012, než ktorý dostatočne vyjadrili súdy v odvolacom ako aj prvoinštančnom rozhodnutí, nemá vplyv na uvedený záver dovolacieho súdu k neprípustnosti tejto časti dovolacích dôvodov.

33. Dovolací súd taktiež uvádza, že pokiaľ dovolateľ v tejto časti dovolania (časť V.) spojil dôvody dovolania podľa § 420 písm. f) CSP s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci (z hľadiska nesprávneho posudzovania listu z 18.02.2010 ako odstúpenia od zmluvy

pre tvrdenú absenciu zhody medzi prejavom vôle a obsahom vôle), tak podľa judikátu č. R 24/2017 nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti.

34. V tejto časti preto dovolací súd prípustnosť dovolania vyvodzovaného dovolateľom z § 420 písm. f) CSP nevzhliadol.

35. V súvislosti s ďalšou vyššie konkretizovanou námietkou ii/ a iii/ (viď ods. 25.) dovolací súd uvádza, že (vo všeobecnosti) za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. V danej veci sa však odvolací súd s námietkou žalovaného o spochybení aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov vysporiadal dostatočným spôsobom v ods. 58 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, keď posúdil vzťah medzi žalobcami ako vzťah vyplývajúci zo zastúpenia a konštatoval, že z právnych úkonov zástupcu vznikali práva a povinnosti priamo zastúpenému. Ďalej odvolací súd konkretizoval, že ide o tzv. zastúpenie deklarované nielen v samotnej zmluve, ale aj pri realizácii ďalších úkonov

medzi poskytovateľom príspevku a prijímateľom. Odvolací súd bol názoru, že ide o zastúpenie na základe zákona č. 528/2008 Z. z. Aj z obsahu spisu vyplýva, že žalobca 2/ ako riadiaci orgán, počas obdobia realizácie projektu na základe zmluvy komunikoval a vykonával všetky úkony voči žalovanému prostredníctvom sprostredkovateľského orgánu, a teda žalovanému muselo byť zrejmé, že akékoľvek úkony, ktoré vykonáva sprostredkovateľský orgán vo vzťahu k žalovanému, sú úkonmi žalobcu 2/. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií zhodne vyplýva, že zmluva vznikla medzi žalobcom 2/ (a nie SR - MPSVaR) a žalovaným. Odvolací súd teda v odôvodnení napadnutého rozsudku síce úsporne, ale úmerne povahe prejednávanej veci a závažnosti argumentácie žalovaného ozrejmil, z akých dôvodov považuje žalobcu 2/ za aktívne vecne legitimovaný subjekt.

36. Na vyššie uvedené nemá relevantný vplyv zrejma chyba v písaní v ods. 60. napadnutého rozhodnutia pri označení ustanovenia zákona č. 374/2014 Z. z. (o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinný od 1. januára 2015 - pozn. dovolacieho súdu) a ani to, že odvolací súd opomenul bližšie rozviesť svoj záver o nedôvodnosti odvolacej námietky v súvislosti s týmto zákonom. Je tomu tak preto, že najvyšší súd už vo svojom skoršom rozhodnutí v obdobnom spore uzavrel, že tento zákon sa na právne posúdenie takého vzťahu (zo zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku), aký predstavuje aj vec tu prejednaná, nevzťahuje. Ide o uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. apríla 2022, sp. zn. 9Cdo/109/2020, ktorým bolo odmietnuté dovolanie iného žalovaného, konštatujúc (ods. 13.1, 13.2 odôvodnenia), že „(p)rávna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. ... Otázka právnej legitímácie žalobcu z pohľadu zákona č. 374/2014 Z. z. nebola v konaní riešená, keď odvolací súd ustálil aktívnu legitímáciu žalobcu tak ako je uvedené v bode 2.4 tohto rozhodnutia.“ Odkázal tým na v ods. 2.4 uvedené závery rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2019, sp. zn. 9Co/34/2019, podľa ktorých sa v zmysle § 1 ods. 3 písm. c) zák. č. 374/2014 Z. z. tento zákon nevzťahuje na pohľadávky štátu vzniknuté z realizácie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie financovaných z fondov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu podľa osobitných predpisov, pričom medzi zákonmi pod odkazom 3), sa uvádza zák. č. 374/2014 Z. z. a súčasne § 21 ods. 5 nestanovil inak. Krajský súd v Prešove v uvedenom spore uzavrel, že zákon č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu „sa na prejednanú vec nevzťahuje, a preto je žalobca (MPSVaR - pozn. dovolacieho súdu) aktívne legitimovaný na uplatňovanie pohľadávky vzniknutej zo zmluvy o poskytnutí NFP“. Z tohto záveru aj pre vec tu prejednanú vyplýva, že ak aj odvolací súd v napadnutom rozsudku bližšie neodôvodnil svoj záver o nedôvodnosti odvolacej námietky o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu 2/, založenej na úprave v zákone č. 374/2014 Z. z., nešlo o taký argument, ktorý by tvoril podstatnú skutkovú alebo právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci z hľadiska jeho výsledku. Preto dovolací súd rešpektujúc materiálne poňatie práva strany na spravodlivý súdny proces, dospel k záveru, že v tomto prípade namietané nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v ods. 60 ako zjavná vada procesného postupu, nedosiahlo (materiálne) takú intenzitu porušenia, ktorá by bola spôsobilá sama osebe vyvolať následok vady zmätočnosti z hľadiska porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. V konečnom dôsledku by tak ani zrušenie a vrátenie veci na nové prejednanie a rozhodnutie (s doplneným odôvodnením ods. 60. v písomnom vyhotovení) dovolateľovi v danom prípade neprinieslo lepšie postavenie, či iný výsledok v spore.

37. Ani v tejto časti tak nebola v dovolaní vytýkaná taká vada, v dôsledku ktorej, čo do jej intenzity, by bolo porušené právo dovolateľa na spravodlivý súdny proces a ktorá by zakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

38. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že pokiaľ v inej veci k obdobnej dovolacej námietke, súvisiacej s neúplným odôvodnením k aplikácii zák. č. 374/2014 Z. z. v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove zo 7. decembra 2021, č. k. 3Cob/50/2020-667, zaujal najvyšší súd v uznesení z 31. januára 2023 sp. zn. 4Obdo/3/2022 odlišné stanovisko a rozsudok odvolacieho súdu zrušil, tak je potrebné uviesť, že sa v uvedenom rozhodnutí (sp. zn. 4Obdo/3/2022) nijako obsahovo nevysporiadal so skorším rozhodnutím najvyššieho súdu z 27. apríla 2022,

sp. zn. 9Cdo/109/2020, z ktorého vychádza dovolací súd v tu preskúvanom prípade.

39. Dovolací súd ďalej k dovolateľovej argumentácii o neplatnosti splnomocnení medzi žalobcami z dôvodu, že neboli zverejnené v centrálnom registri zmlúv, uvádza, že odvolací súd sa síce s danou námietkou výslovne nevyšporiadal, avšak vzhľadom na okolnosti daného prípadu je zrejmé, že sa nejedná o podstatnú a pre rozhodnutie vo veci kľúčovú otázku.

Zo spisu okrem iného vyplýva, že žalovaný akceptoval prijaté platby uskutočnené na základe uzavretej zmluvy, ktorej platnosť (z hľadiska uvedenej námietky neplatnosti splnomocnení) počas konania pred súdmi nižších inštancií nerozporoval, pričom poskytnuté finančné prostriedky prijal (nevrátil). Záväzok teda vznikol medzi žalovaným a žalobcom 2/ bez ohľadu na to, či konal prostredníctvom zástupcu alebo priamo. Tu je rovnako možné poukázať

na argumentáciu vyplývajúcu z uznesenia najvyššieho súdu z 27. apríla 2022, sp. zn. 9Cdo/109/2020, ktorý ako dostatočné akceptoval dôvody uvedené v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2019, sp. zn. 9Co/34/2019, a podľa ktorých ... „žalobca (MPSVaR; pozn. najvyššieho súdu) bol riadne zastúpený Fondom sociálneho rozvoja. Odhládnuv od toho, či splnomocnenie v danom prípade je alebo nie je (vyplývajúc zo zákona) povinne zverejňovanou zmluvou, nemalo to žiadny vplyv na vecnú správnosť záverov súdu prvej inštancie. Splnomocnenie zo dňa 22.2.2012 bolo zrušené novým splnomocnením

zo dňa 1.4.2014, ktoré bolo zverejnené až dňa 15.5.2014, pričom odstúpenie od zmluvy je datované dňa 22.4.2014. Splnomocnenie a splnomocniteľ si síce v bode 10.2 splnomocnenia zo dňa 1.4.2014 dohodli ako deň jeho platnosti a účinnosti deň 1.4.2014, avšak v zmysle ust. § 47a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni zverejnenia. V čase odstúpenia od zmluvy tak splnomocnenie bolo platné, ale ešte nie účinné, a teda splnomocnenec na základe tohto splnomocnenia nebol oprávnený konať v mene splnomocniteľa. Pokiaľ splnomocnenie zo dňa 22.2.2012 nebolo zverejnené, platí, že k jeho zverejneniu, resp. udeleniu nedošlo (ust. § 47a ods. 3 Občianskeho zákonníka). Ak je tak, tak potom nie je platné a účinné ani zrušenie splnomocnenia zo dňa 2.11.2007, ktoré malo byť zrušené bodom 10.5 splnomocnenia zo dňa 22.2.2017, a teda v čase odstúpenia od zmluvy bolo splnomocnenie zo dňa 2.11.2007 platné a účinné a splnomocniteľ (správne malo byť splnomocnenec; pozn. najvyššieho súdu) tak bol oprávnený konať na jeho základe. Preto aj odstúpenie od zmluvy je platné a účinné. Aj keby tomu tak nebolo a splnomocniteľ (správne malo byť splnomocnenec; pozn. najvyššieho súdu) - Implementačná agentúra pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (predtým Fond sociálneho rozvoja a po opätovnej zmene názvu od 1.4.2015 Implementačná agentúra ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny; pozn. najvyššieho súdu) - by konal bez platného, ale nie účinného splnomocnenia ..., nemožno za daného skutkového stavu vyhodnotiť odstúpenie od zmlúv ako neplatné. Ak koná s treťou osobou niekto za iného bez splnomocnenia (tzv. nesplnomocnený konateľ), je voči tomu, s kým sa konalo, zaviazaný on sám.

To však neplatí, ak ten, za koho sa konalo, právny úkon bez zbytočného odkladu následne schváli (ratihabícia). V takom prípade je z právneho úkonu voči tretej osobe zaviazaný ten, kto dodatočne schváli konanie bez plnomocenstva. Podľa § 33 OZ možno schváliť právne úkony zastúpeného, pri ktorých došlo k excesu pri zastúpení, a to aj konkludentne. ...

Z konania splnomocniteľa v období po odstúpení od zmluvy vyplýva, že žalobca ako splnomocniteľ odstúpenie od zmluvy schválil. Vo vzťahu k žalovanému nepodnikol žiadne kroky, z ktorých by sa dalo usudzovať, že žalobca naďalej zotrúva v zmluvnom vzťahu so žalovaným, a podanie žaloby ... na vrátenie poskytnutej sumy jednoznačne nasvedčuje tomu, že odstúpenie od zmluvy schválil a cíti sa ním byť viazaný. Preto odvolacia námietka žalovaného o neplatnosti odstúpenia od zmluvy nebola dôvodná“. K uvedenému dovolací súd dodáva, že závery prijaté najvyšším súdom v uznesení z 27. apríla 2022, sp. zn. 9Cdo/109/2020, prešli aj testom ústavnosti, keď ústavná sťažnosť proti uvedenému rozhodnutiu najvyššieho súdu bola odmietnutá uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2022, č. k. I. ÚS 653/2022-18.

40. Dovolací súd taktiež uvádza, že odvolací súd sa k právnomu postaveniu Implementačnej agentúry vyjadril v ods. 40. odôvodnenia napadnutého rozsudku, pričom poukázal aj na splnomocnenie z 02.11.2007 (č.l. 257 spisu) s tým, že „spadá do oblasti pred uzavretím predmetnej zmluvy“. K vzťahu medzi žalobcom 1/ a žalobcom 2/ z hľadiska zastúpenia sa odvolací súd vyjadril aj v ods. 58. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

41. Na základe vyššie uvedeného je možné usúdiť, že odvolací súd sa vyjadril ku všetkým pre rozhodnutie o spore podstatným námietkam žalovaného, svoje rozhodnutie síce úsporne, ale primerane danej veci odôvodnil (a to v súlade aj s predchádzajúcou rozhodovacou prax Krajského súdu v Prešove v obdobnej veci, sp. zn. 9Co/34/2019), čím v nevyhnutnej miere dodržal zákonné požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia o odvolaní (387 ods. 2, 3 CSP a § 393 ods. 2 CSP). Najvyšší súd tu len pripomína, že pri konštatovaní vecnej správnosti napadnutej časti rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu medzi žalobcom 2/ a žalovaným, toto tvorí s potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu (k výroku I.) organický celok a je potrebné prihliadať na dostatočné vyjadrenie dôvodov rozhodnutia v odôvodnení oboch rozhodnutí súdov nižších inštancií.

42. Na vyššie uvedené závery nemá relevantný vplyv určitá nesústredenosť odvolacieho súdu pri písomnom vyhotovení napadnutého rozhodnutia pokiaľ ide o duplicitu časti odôvodnenia v ods. 56. a 57. a neúplnú citáciu a vysvetlenie k zák. č. 374/2014 Z. z. v ods. 60., keďže ako už bolo povedané vyššie, toto sa netýkalo otázky kľúčovej pre rozhodnutie v danom spore a takýto formálny nedostatok v procesnom postupe súdu tak nedosiahol mieru závažnosti pre naplnenie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

43. Dovolací súd uzatvára, že v danom spore prijaté skutkové a právne závery súdov nižších inštancií nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP, § 393 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

44. Dovolanie žalovaného preto z hľadiska namietaných väd zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v tejto časti nie je prípustné a boli splnené podmienky pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP (dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné).

K prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP

45. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval aj z ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (§ 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v takom prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

46. Dovolací súd zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP je striktno limitovaná tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia určitej, dovolateľom formulovanej právnej otázky. Z obsahu dovolania je zrejmé, že v ňom nie je špecifikovaná žiadna právna otázka, pričom za relevantné vymedzenie odvolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 1 a 2 CSP, nemožno považovať argumenty žalovaného v dovolaní, z ktorých je zrejmé v zásade len jeho nespokojnosť s vyvodením iných skutkových zistení a záverov súdmi nižších inštancií. Samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) a spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, nezodpovedá kritériám uvedeným v § 432 CSP. Rovnako pod toto zákonné ustanovenie nie je možné subsumovať nesúhlas dovolateľa s procesným postupom súdov nižších inštancií pri vykonávaní dôkazov a ich vyhodnotení.

47. Dovolateľ mal za to, že prípustnosť jeho dovolania je daná odklonom v rozhodnutí odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, keď poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2008, v ktorom sa dovolací súd vyslovil k § 34 a § 35 Občianskeho zákonníka, t.j. k platnosti právneho úkonu z hľadiska súladu vôle a prejavu vôle. Nesprávne právne posúdenie súdu má podľa dovolateľa spočívať „v závere,

že list doručený žalovanému dňa 18.9.2012 je prejavom vôle smerujúcim o odstúpeníu od zmluvy, hoci z obsahu uvedeného listu taký prejav vôle nevyplýva“. ... „Správnym právnym posúdením súdu mal byť záver, že list zo dňa 18.9.2012 (čl. 37) nie je prejavom vôle smerujúcim k odstúpeníu od zmluvy a nemohol teda ani vyvolať účinky smerujúce k zániku zmluvy“. Podľa dovolateľa pokiaľ aj žalobca 2/ mal vôľu odstúpiť od zmluvy, ale túto vôľu neprejavil, „nemôže sa jednať o právny úkon ...odstúpenia od zmluvy“.

48. Je zrejmé, že vo vzťahu k nároku uplatnenému žalobou bola významná prejudiciálna právna otázka, či zmluva zanikla v dôsledku odstúpenia (listom z 18.9.2012). Skutkové a právne závery o účinkoch odstúpenia od zmluvy boli riešené v rozhodnutiach oboch súdov nižších súdov. Avšak pre prípustnú dovolaciu právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, avšak odvolací súd sa napadnutým rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

49. Pri skúmaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd musí zamerať na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

50. Pokiaľ ide o dovolateľom označené rozhodnutie zo dňa 27. mája 2010, sp. zn. 1Cdo/113/2008, v ňom najvyšší súd ako súd dovolací v spore o neplatnosť právneho úkonu podal výklad súladu vôle a prejavu vôle v konkrétnom prípade neplatnosti kúpnej zmluvy, pričom z hľadiska tam prijatých záverov, na základe posudzovaného skutkového stavu nemožno vyvodit' odklon od riešenia určitej právnej otázky.

51. Dovolací súd zastáva názor, že ak majú byť splnené dôvody prípustnosti, nie je dostačujúce označiť rozhodnutie dovolacieho súdu (s iným predmetom sporu) bez nadväznosti na riešenie právnej otázky (dovolateľom ani neformulovanej), ktorú riešil odvolací súd vo svojom rozhodnutí, napadnutom dovolaním v tejto veci.

52. Pokiaľ dovolateľ uvádza, že „pokiaľ aj žalobca 2/ mal vôľu odstúpiť od zmluvy ale túto vôľu neprejavil, nemôže sa jednať o právny úkon v tomto prípade právny úkon odstúpenia od zmluvy“, tak v podstate len podsúva vlastný náhľad na skutkové a právne hodnotenie dokazovania vykonaného pred súdmi nižších inštancií obsahom listiny z 18.9.2012. Ani v kontexte s ním tvrdeným odklonom od rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/113/2008 nemožno konštatovať splnenie podmienky prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

53. Dovolací súd teda dospel k záveru, že dovolateľom prezentované tvrdenia o odklone od ním uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu neumožňujú záver o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

54. Na dôvažok a len pre úplnosť dovolací súd pripomína, že k obdobnej argumentácii akú použil dovolateľ, v inom prípade uplatneného nároku MPSVaR na vrátenie poskytnutých finančných príspevkov, sa najvyšší súd v uznesení z 31. mája 2018, sp. zn. 5Obdo/28/2017 vyjadril, že „za relevantné vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP nemožno považovať argumenty žalovaného v dovolaní, z ktorých je zrejmá v zásade len jeho nespokojnosť s vyodením iných skutkových zistení a záverov, než ním predkladaných v konaní pri ustálení povinnosti vrátiť plnenie poskytnuté žalobcom po jeho odstúpení od zmluvy z dôvodu jej podstatného porušenia. Výklad úkonu odstúpenia, ako aj naplnenie predpokladov jeho platnosti, predstavoval zisťovanie obsahu úkonu ako súčasť skutkového stavu veci“.

55. Napokon dovolateľ prípustnosť podaného dovolania odôvodnil tým, že doteraz nebola v rozhodnutiach dovolacieho súdu vyriešená právna otázka aktívnej legitímácie žalobcu 2/ vzhľadom na zákon č. 374/2014 Z. z. Tu dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b) CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním.

Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Ako už dovolací súd povedal vyššie, otázka právnej - aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z hľadiska zákona č. 374/2014 Z. z. netvorila otázku kľúčovú

pre rozhodnutie vo veci samej. Odvolací súd totiž ustálil aktívnu legitímáciu žalobcu 2/ primárne z uzavretej zmluvy a z úpravy v zákone č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovaných z fondov EÚ, pričom výslovne uzavrel, že vymáhaná pohľadávka patrí žalobcovi 2/ a uviedol, že „(r)adiacim orgánom a poskytovateľom príspevku bolo ministerstvo a ono má právo na to, aby ... bolo jemu prisúdené plnenie, ktoré vyplynulo z odstúpenia od zmluvy“.

56. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. 476/2012).

Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. k posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

57. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, preto nemohol pristúpiť k preskúmaniu jeho dôvodnosti. Posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis

a či ho správne interpretoval, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné

(viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

58. Podľa § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

59. Podľa § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

60. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť vo zvyšnej časti dovolania (výrok II. tohto uznesenia dovolacieho súdu) podľa ust. § 420 písm. f) CSP, ani podľa ust. 421 ods. 1 CSP, dovolací súd dovolanie žalovaného v dotknutej časti podľa ust. § 447 písm. c) a písm. f) CSP odmietol.

61. Len na okraj dovolací súd poznamenáva, že z hľadiska spravodlivého usporiadania vzťahov medzi stranami je potrebné považovať za adekvátne vyjadrenie žalobcu 2/ k dovolaniu, v ktorom poukázal na to, že žalovaný v rámci svojej obrany proti žalobe v celom konaní nespochybnil okolnosť svojho porušenia zmluvy tým, že reálne nevykonal činnosti, ku ktorým sa zaviazal a ku ktorým bol poskytnutý predmetný finančný príspevok, a tiež, že ak by malo byť pravdivé tvrdenie o trvaní zmluvy z dôvodu absencie účinkov odstúpenia, potom žalovaný nijako nevysvetlil, prečo predmetnú činnosť podľa zmluvy nevykonával.

62. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, pričom vychádzal zo zásady úspechu v konaní a preto plnú náhradu trov dovolacieho konania priznal žalobcovi 2/. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP).

63. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.